

stb. stb. És idézzük vissza emlékezetünkbe ezek közül a kiváló dolgokat, vagy lapozzuk át a képekben gazdag szakfolyóiratokat és igyekezzünk az összetartozókat egyes nagy képekké egyesíteni, akkor művészi formák tekintetében külön észlelni valókat fogunk találni.

A formaelemek első pillanatra újszerűségükkel, szokatlanságukkal lepnek meg, de a velük való behatóbb és tartósabb foglalkozás az elfogulatlant meggyőzi e formáknak igazságáról, jogosultságáról; s ezzel egyszermind az újnak alkalmazásában rejlő túlzásokra, sőt szertelenségekre is bizonyos határig mélységet találunk. Bizonyos határig. Ez éppen a kényes pont és a nehéz kérdés. Hol van ez a határ? Bizonyos, hogy ennek is úgy, mint minden művészi kérdésnek, a szubjektív elem ereje egyik tényezője; e szubjektív elem szabja meg a határt a megítélés körül egyik-másik esetben; esetünkben is ez az erő méri össze erejét egy másikkal: a művészi egyéniség erejével, vagy ellenkező értelemben véve: a két szubjektív erő érintkező pontokat, rokonságot talál, más szóval megegyezést, tehát vonzódást a kettő között. Ilyenkor többet, sőt sokat fogad el az egyik a másiktól. Ez az elfogadás vagy helyesítés az a határ, amelyről szólottunk. Az új formák keresésének munkája azonban — amint természetes — túlzásokra, visszaélésekre is vezethet, sőt vezetett is. Affektált, semmit mondó, a művészi új elvekkel semmiképpen sem összeegyeztethető, tehát céltalan és egyéniségre sem valló formákat találunk ez új produkcióban sokat, nagyon sokat. Az elfogulatlan és gondolkodó megfigyelő azonban ilyenekkel szemben nem jön zavarba; megtévesztése nem sikerül, bármily ügyes a szemfényvesztés. Ha az új formával szemben, bármily meglepő legyen is az, helyes ítéletünk van, akkor az újban könnyen felismerhető lesz a művészi, vagy annak hiánya. Tehát a megfontolás vezessen ítéletünkben és akkor az új formát, az ismeretlent megérthetjük. És megérthetjük az ezeken felépülő koncepciót is.

A fémművesség egyes fajtáinak formai elemeit, valamint az anyag és technika megmunkálásának eseteit itt természetesen meg nem beszélhetjük; sőt még példákat sem említünk. Ez fölösleges is. Célunk csak az volt, hogy a fémművesség és produkciója új jelenségének, mint a formaadás eminens példájának kapcsán az új formákra olvasóink figyelmét felhívjuk és emellett a művészi ipar érdekében is a dolgra való gondolkodásra serkentsünk.

Csizik Gyula.

**ÉKSZERÉSZET.** Hogy az alapos kiképzésnek hazájában mi mindenről van gondoskodás, mutatja a következő példa. Az ősszel Berlinben a »Museum für Naturkunde«-ban szaktanfolyamot tartottak ékszerészek számára, amelynek tárgya a drágakőisme volt. A jelentkezők száma 70 volt.



**GERLACH-SCHWINDRAZHEIM: UNTERFRANKEN.** Kiadja Gerlach és Wiedling, Wien. Ára 60 korona. Aránylag szűk területen összegyűjtött népművészeti anyagot mutat be ez a munka csaknem 900 fénykép után készült reprodukcióban. Legnagyobb részét építészeti felvételeket, városrészleteket látunk, melyeknek kiválasztásánál a festői szempont volt a mérvadó; de bőven akad köztük bútor, faragvány; különféleképpen díszített használati tárgy és népviselet is. Nem annyira az egyes elemek, mint inkább a nemzeti jelleget visszatükrözőtető művészi összbemutató ragadja meg Gerlachot, a fényképfelvételek készítőjét, és Schwindrazheimot, az író is, ki tanulságos szöveggel kíséri az összehordott érdekes anyagot. Rothenburgon kezdve végigvezetnek a régi frank területen és városról városra haladva keresik az ősi, de a történelmi stílusoktól többé-kevésbé érintett polgári művészet emlékeit. A nemzeti génusz megnyilatkozását nem egyes társadalmi osztályok keretein belül keresik (paraszt vagy polgári osztály), s ha a németeknél a polgári társadalom őrzött meg legtöbbet a nemzeti művészi vonásokból, úgy ez az ottani sajátos társadalmi viszonyokban lelt magyarázatát.

Érdekes, hogy egyes díszítő elemek a német s a magyar parasztmunkákban közösek, pl. a tulipán, rózsaszín, de aki figyelemmel nézi e munkát, rögtön látni fogja, hogy a nemzeti ízt, vonást, nem a motívum adja meg, hanem az a mód, ahogyan azt felhasználja egyik vagy másik népnek a gyermeke.

A gonddal, szeretettel megszerkesztett munkát, melynek kimondott célja a német nemzeti művészet propagálása, melegen ajánljuk figyelmébe azoknak, kik e kérdéssel itthon foglalkoznak.

MIHALIK GYULA.

**KÉT ÚJ MAGYAR NÉPMŰVÉSZETI MUNKA** jelent meg a napokban. Az egyik Gróh István, az orsz. iparművészeti iskola jeles tanárának »Magyar Díszítő Művészet« című műve, a másik »A Magyar Parasztház«, mely a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet kiadásában jelent meg. Mindkét munkát lapunk legközelebbi számában ismertetjük.

